

T.C YARGITAY

Hukuk Genel Kurulu

Esas: 2008 / 2-432

Karar: 2008 / 444

Karar Tarihi: 18.06.2008

BOŞANMA VE KATILMA ALACAĞI DAVASI - MALLARIN MAL AYRILIĞI REJİMİNİN GEÇERLİ OLDUĞU DÖNEMDE EDİNİLDİĞİ - KOCANIN KİŞİSEL MALI SAYILMASI - DAVACI KADININ KATKI PAYI İSTEMİNDE BULUNAMAYACAĞI

ÖZET: Somut olayda; taşınmaz ve araç, taraflar arasında mal ayrılığı rejiminin geçerli olduğu dönemde edinilmiştir. Bu mallar, yeni rejime kocanın olarak girmiştir. Edinilmiş mal değildir. Çalışmayan, herhangi bir geliri ve kazancı bulunmayan davacı kadının bu malların edinilmesine herhangi bir katkısı kanıtlanamamıştır. Bu nedenle, davacı; katkı payı karşılığı veya değer artış payı nedeniyle davalıdan alacak talebinde bulunamaz. (4721 S. K. m. 170, 186, 189, 220, 225, 227, 229, 230, 236, 239) (743 S. K. m. 152, 153) (2. HD. 04.06.2007 T. 2007/8774 E. 2007/9394 K.)

Dava: Taraflar arasındaki <boşanma ve katılma alacağı> davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ankara 5.Aile Mahkemesince boşanma davasının kabulüne, tazminat talebinin reddine dair verilen 5.10.2004 gün 2003/253 E., 2004/1356 K. sayılı karar Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 25.5.2005 gün 5977-8233 K. sayılı ilamı ile boşanma yönünden onanmış tazminat yönünden bozulmuştur. Yeniden yapılan yargılama sonucu davanın kabulüne dair verilen 6.3.2007 gün ve 2005/876 E., 2007/221 K. sayılı kararın incelenmesi Davalı-K.Davacı Mehmet Atas tarafından istenilmesi üzerine,

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 4.6.2007 gün ve 8774-9394 sayılı ilamı ile;

(...Taraflar 27.04.1989'da evlenmişler, boşanma davası 18.04.2003 tarihinde açılmış boşanma yönünde oluşan hüküm 06.07.2005 tarihinde kesinleşmiştir. Keçiören'deki ev 11.04.1995'te, otomobil ise 19.08.1997 tarihinde alınmıştır.

Dinlenen tanıklar, davalı kadının 2000 yılında hediyelik eşya yapıp sattığını zaman zaman da temizliğe gittiğini ifade etmişlerdir. Davacının davalıya ait evin ve otomobilin edinilmesine katkıda bulunduğuna ilişkin bir beyan ve delil bulunmamaktadır. Kadının, ev kadını olarak, evin yemek, temizlik gibi işlerini yapması ve çocukların bakımını üstlenmiş olması, Türk Medeni Kanununun 227. maddesi anlamında katkı sayılamaz. O halde, isteğin reddi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Temyiz Eden: Davalı-K.Davacı Mehmet Atas

Hukuk Genel Kurulu Kararı

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Karar: Birleşen davalar, boşanma ve katılma alacağı isteğine ilişkindir.

Davacı-K.Davalı Fatma Atas vekili, tarafların boşanmalarına, nafakaya, manevi tazminata, ev ve arabanın alımına yapılan katkı nedeniyle maddi tazminata hükmedilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı-K.Davacı Mehmet Atas, tarafların boşanmalarına karar verilmesini talep ve dava etmiş, birleşen davanın reddini savunmuştur.

Yerel Mahkeme, tarafların boşanmalarına, çocukların velayetinin babalarına verilmesine, Fatma Atas'ın tüm taleplerinin reddine karar vermiş, Fatma Atas'ın temyizi üzerine Özel Daire boşanma, nafaka ve manevi tazminata ilişkin hükmü onamış ancak tazminat istemi araç ve eve katkıya ilişkin olup bu istek boşanmanın eki olmadığından nisbi harç tamamlanmadan yargılamaya devam olunamayacağı nedeniyle hükmü bozmuştur. Yeniden yapılan yargılama sonucu mahkemece katkı alacağına ilişkin davanın kabulüne karar verilmiş, Davalı-K.Davacı Mehmet Atas'ın temyizi üzerine hüküm Özel Dairece yukarıdaki gerekçe ile bozulmuş, Yerel Mahkeme kararında direnmiştir.

Yerel Mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyuşmazlık kadının ev kadını olarak, evin yemek, temizlik gibi işlerini yapması ve çocukların bakımını üstlenmiş olmasının Türk Medeni Kanununun 227. maddesi anlamında katkı sayılıp sayılmayacağı noktasındadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten önce 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi yürürlükte iken, taraflar; evlenme mukavelesiyle kanunda muayyen diğer usullerden birini, kabul etmediklerine göre, aralarında yasal rejim olan mal ayrılığı geçerlidir. (TKM. m.170) Taşınmaz ve araç, taraflar arasında bu rejim geçerli iken edinilmiştir.

Mal ayrılığında; eşlerden her biri, kendi malları üzerinde tasarruf yetkisine ve intifa hakkına sahiptir ve mallarının idaresi kendisine aittir. (TKM. m.186/1) Eşlerden her birinin mallarının geliri ve kendi kazançları yine kendilerine aittir. (TKM. m.189)

743 sayılı Türk Kanunu Medenisi'nin 152 nci maddesi gereğince evin intihabı, karı ve çocukların münasip veçhile iâşesi kocaya aittir. 153 üncü madde gereğince de eve kadın bakar. Başka bir ifade ile, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisine göre; kadının eve bakması ve ev işlerini yapması yasal ödevidir. 743 sayılı yasada, eşlerden birinin edindiği mala, diğer eş katkı yapmış ise, sağladığı bu katkı karşılığını isteyebileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından, Yargıtay kararları ile; katkıyı sağlayan eşin, diğerinden katkısı karşılığı genel hükümlere göre bir tazminat talep edebileceği kabul edilmiştir. Şayet, eşlerden birinin edindiği mala, diğer eşin doğrudan maddi bir katkısı yoksa, bu talep kabul edilemez. Başka bir ifade ile kadının, ev işlerini yapması ve çocuklara bakmış olması, diğer eşin edindiği mala katkı sayılamaz. Sonuç olarak; 1.1.2002 tarihinden önce, eşler arasında yasal mal ayrılığının geçerli olduğu dönemde, kadın veya kocanın diğerinden katkı payı karşılığı bir tazminat isteyebilmesi için mutlaka, parasal veya para ile ölçülebilen maddi bir değer koymak suretiyle bir katkısının olması gerekir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 227. maddesinde getirdiği düzenleme ile, bundan önceki yasadaki boşluğu doldurmuştur. Evvelce Yargıtay kararlarıyla doldurulan boşluk, açık hüküm konularak yasal hale getirilmiştir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 227'nci maddesi gereğince; <eşlerden biri, diğerine ait malın edinilmesine, iyileştirilmesine veya korunmasına hiç yada uygun karşılık almaksızın katkıda bulunmuşsa, tasfiye sırasında, bu malda ortaya çıkan değer artışı için katkısı oranında

alacak hakkına sahip olur ve bu alacak, o malın tasfiye sırasındaki değerine göre hesaplanır; bir değer kaybı söz konusu olduğunda katkının başlangıçtaki değeri esas alınır. Böyle bir malın daha önce elden çıkarılmış olması halinde hakim, diğer eşe ödenecek alacağı hakkaniyete uygun olarak belirler. Eşler yazılı bir anlaşma ile değer artışından pay almaktan vazgeçebilecekleri gibi, pay oranını da değiştirebilirler.> Kuşkusuz, sözü edilen hüküm gereği değer artışı nedeniyle alacak talep edebilmek için de, talepte bulunan eşin, diğer eşe ait malın edinilmesine, iyileştirilmesine veya korunmasına parasal veya para ile ölçülebilen maddi bir katkı sağlamış olması gerekir. Çalışmayan ve herhangi bir kazancı ve geliri bulunmayan kadının, ev işlerinde harcadığı emeği, bu maddeye göre yine katkı sayılmaz ve kadın bu emeğine dayanarak yine değer artışı için alacak talep edemez.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, evi dışında çalışmayan ve herhangi bir geliri ve kazancı bulunmayan kadının, ev işlerinde sarf ettiği emeğini, yasal rejim olan <edinilmiş mallara katılma rejiminde> diğer eşin bu mal rejiminin devamı süresince edinilen malları üzerinde, <katılma alacağı> hakkı (TMK. m. 236 ve 239) tanımak suretiyle yasal karşılığa bağlamıştır. Yasanın 236'ncı maddesinde yer alan hüküm gereği; <her eş veya mirasçıları, diğer eşe ait artık değer yarısı üzerinde hak sahibi olurlar.> 231 inci madde <artık değer> ne olduğunu ve nasıl bulunacağını göstermiştir. <Artık değer, eklemekten ve denkleştirmeden elde edilen miktarlar da dahil olmak üzere her eşin edinilmiş mallarının toplam değerinden, bu mallara ilişkin borçlar çıkarıldıktan sonra kalan miktardır. Değer eksilmesi göz önüne alınmaz.> (m. 231) Katılma alacağının hesabında <eklenecek değerler> yasanın 229'ncü maddesinde, denkleştirmeden elde edilen miktarlar da Yasanın 230'ncü maddesinde gösterilmiştir.

Somut olayda; taşınmaz ve araç, taraflar arasında mal ayrılığı rejiminin geçerli olduğu dönemde edinilmiştir. Bu mallar, yeni rejime (edinilmiş mallara katılma) kocanın <kişisel malı> olarak girmiştir. (TMK. m. 220/2) Edinilmiş mal değildir. Çalışmayan, herhangi bir geliri ve kazancı bulunmayan davacı kadının bu malların edinilmesine herhangi bir katkısı kanıtlanamamıştır. Bu nedenle, davacı; katkı payı karşılığı veya değer artış payı nedeniyle davalıdan alacak talebinde bulunamaz. Taraflar arasındaki 1.1.2002 tarihinden itibaren başlamış olan edinilmiş mallara katılma rejimi, boşanma davasının açıldığı 18.4.2003 tarihinde sona ermiştir. (TMK. 225/2) Kocanın kişisel mallarının, yeni rejim döneminde geliri varsa (kişisel malların geliri edinilmiş maldır) kadın ancak, bu edinilmiş mal üzerindeki varsa <katılma alacağını> (TMK. m. 236 ve 239) isteyebilecektir. Davacının edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiye edilerek katılma alacağının tahsiline ilişkin bir davası ise bulunmamaktadır.

Bu itibarla, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru bulunmamıştır. O halde usul ve yasaya uygun olmayan direnme kararı bozulmalıdır.

Sonuç: Davalı-K.Davacı Mehmet Atış'ın temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı HUMK. nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA, istek halinde temyiz peşin harcının temyiz edene iadesine, 18.06.2008 gününde oybirliği ile karar verildi.